

Norges vassdrag- og energidirektorat
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Deres ref.:
201706767

Vår ref.:

Dato:
28.02.2018

Hørings svar til Høringsdokumentet endring i forskrift om kontroll av nettvirksomhet, utforming av uttakstariffer i distribusjonsnett

Innledning

I vårt hørings svar tar vi først for oss NVEs begrunnelser for å innføre effekttariffer, og ser på om endret tariffstruktur er hensiktsmessig for å oppnå ønsket effekt. Videre ser vi på aktuelle metoder, og gir til slutt vårt syn på metoden «abonnert effekt».

Sammendrag

Alta Kraftlag fraråder innføring av effekttariffer som virkemiddel for å redusere nettleien, det er en rekke andre virkemidler som vil treffe bedre, dersom redusert nettleie er hensikten. Det er ikke gjort beregninger eller analyser som sannsynliggjør store besparelser i framtidig nettleie pga effekttariffer.

Dersom NVE vil innføre effekttariffer er ikke metoden «abonnert effekt» hensiktsmessig, andre metoder vil sannsynligvis være enklere å kommunisere og treffe på en mer «rettferdig» måte. Metoden er også svært vanskelig å kommunisere til kunder, og har en rekke uønskede konsekvenser. Brannsikkerhetsmessig er modellen svært tvilsom.

Dersom NVE velger å innføre «abonnert effekt metoden» bør:

- Nettselskapene få stor frihet til å bestemme satser og trinn i modellen
- Nettselskapene gis mulighet til tidsdifferensiering og geografisk differensiering
- Kundene gis mulighet til å regulere grensen på abonnert effekt opp, oftere enn med 12. mnd intervall
- NVE selv påta seg det fulle ansvaret med å forklare kundene bakgrunnen for omleggingen, og at dette er pålagt av NVE
- Veiledningsansvaret ikke pålegges nettselskapene eller kraftomsetningsselskapene, som skal fakturere kundene
- Metoden ikke innføres før Elhub har vært i drift og fungert i minst 1 år, tidligst fra 2021
- Metoden ikke innføres for store næringskunder før det ligger skikkelig utredninger til grunn

Effekttariffens hensikt og spørsmål til besparelser

I følge NVE forventes det nettinvesteringer på 140 milliarder kroner for perioden 2016-2025. De høye nettinvesteringene forventes å gi en økt nettleie til husholdningskunder med 30% frem til 2025. På denne bakgrunnen ønsker NVE å innføre en ny tariffing som kutter topplasten. Bakgrunnen for dette, er at det behovet for investeringer/reinvestering i nett som kommer fra økt etterspørsel av nettkapasitet reduseres. Dette skal redusere investeringene, som igjen skal redusere nettleien på lang sikt.

En ny tariffingsmetode vil selvfølgelig ikke motvirke hele den ventede 30% økningen, selv om NVE ikke nevner dette. Spørsmålet blir da hvor mye kan økningen i nettleie reduseres med denne metoden? Svaret på dette spørsmålet vil i stor grad avgjøre om det er fornuftig å innføre effekttariffer, som vil føre til økte kostnader i form av administrasjon. NVE har ikke lagt fram tall på dette, verken sannsynlige besparelser eller forventede kostnadsøkninger.

Det virker å være stor usikkerhet tilknyttet om det i det hele tatt vil være besparelser over den perioden som diskuteres i høringsdokumentet. Utover denne perioden vil det antakeligvis kunne gi besparelser.

Bør effektariffing innføres

Dersom vi har forstått NVE rett, ønsker de lavere nettleie. De vil oppnå dette gjennom å redusere behovet for investeringer i nettet.

Vi ser først på ønsket om lavere nettleie, og muligheter for å oppnå dette:

- Dersom NVE ønsker å redusere nettleien, kan dette enklest oppnås gjennom at avgiftene nettselskapene er pålagt å innkreve via nettleien reduseres. Over 50% av den nettleien kundene betaler er forskjellige avgifter til staten. Dette er det åpenbare stedet å starte, for å redusere nettleia.
- Det neste skrittet NVE kan ta for å redusere nettleien er å redusere kostnadsnivået i Statnett. Utviklingen i både driftskostnader og investeringer hos Statnett er galopperende. Nest etter avgifter til staten vil dette være den klart største enkeltfaktoren for økning av nettleien framover.

Strategien NVE har valgt for å redusere nettleien, er å redusere investeringene i nettet. Vi ser nærmere på om dette er en egnet fremgangsmåte:

- Det er ikke et stort problem at nettselskapene har overinvestert i nett, tvert imot er hovedproblemet underinvesteringer. Dette gjelder spesielt i Statnett hvor nesten 2 tiår med manglende investeringer har resultert i store etterslep, og store kostnader og investeringer som nå påføres kundene.
- At NVE skal løse tidligere manglende investeringer med en tariffmodell som har til hensikt å «flytte forbruk» for at nettselskapene skal «slippe» å investere er oppsiktsvekkende.
- Det NVE burde gjøre er å tilrettelegge bedre for investeringer i nett, innføring av effekttariffer vil forverre den fysiske kapasitetssituasjonen i nettet.
- NVEs løsning på kapasitetsproblemer er å påføre de kundene som ikke kan tilpasse seg modellen ekstrakostnader, dette gjør hele denne saken mindre logisk.

Er det interessenter eller brukere som ønsker abonnert effekt metoden?

Metoden er ikke ønsket av bransjen, heller ikke av bransjeorganisasjonene. De organisasjonene som uttaler seg positivt om modellen, tar stort sett forbehold som «dersom modellen virker etter hensikten». Metoden vil neppe virke etter hensikten. NVE forsøker å unngå å «se» dette faktum, gjennom å be om høringssvar på en konkret modell, i stedet for å spørre om det som er essensielt, ønsker vi i det hele tatt en effekttariffer.

- Effekttariffer er ikke ønsket av kunder, eller organisasjoner som representerer kunder.
- Blant konsulenter i bransjen er abonnert effekt metoden ikke funnet hensiktsmessig.
- Metoden virker mot både enøktiltak og andre miljøtiltak som f.eks. elbilbruken. De som har investert i tiltak som ekstraisolering, nye vinduer, varmepumper, solceller og lignede tiltak, vil få redusert økonomien i disse tiltakene betraktelig. For de som vurderer slike tiltak vil modellen selvsagt fjerne alle økonomiske incentiver til å gjøre slike investeringer. Elbiler må lades med lavere effekt, over lengre tid, for å unngå å betale for «overforbruk». Dette gjør at det blir mindre interessant å velge elbil.
- Utfra et elsikkerhets-/brannsikkersperspektiv er metoden tvilsom. Effektmotoden vil udiskutabelt føre til at deler av forbruket flyttes til natt. Dette vil være typiske høyrisiko forbruksmaskiner som tørketromler, vaskemaskiner, oppvaskmaskiner og varmtvannsberedere.

Effekttariffering som middel for å redusere nettleien er høyst diskutabel. Det er usikkert om nettleien vil reduseres, og i tilfelle hvor mye den eventuelt vil reduseres. Utfra et kundeperspektiv eller miljøperspektiv er en slik tariff ikke ønskelig.

Vi anbefaler klart at NVE ikke innfører effekttariffer.

Spørsmål til grunnlaget for valg av abonnert effekt metoden

NVE har vurdert flere metoder, før valget falt på abonnert effekt. De mest aktuelle metodene har vært «abonnert effekt», «time of use» og «målt effekt». Den sistnevnte virket mest logisk i utgangspunktet, AMS innføringen tatt i betraktning.

Etter et høringsdokument i 2015, *Høring om tariffer for uttak i distribusjonsnett*, var bransjens innspill et ønske om målt effekt metoden. Grunnlaget for hvorfor dette ikke ble tatt til etterretning virker å være at en fokusgruppe i 2016 mente abonnentmetoden var enklere å forstå.

Fra *Høring - forslag til endringer i forskrift om kontroll av nettvirksomhet (tariffer)* side 5;

«Kundeforståelse og kundekommunikasjon er avgjørende for en vellykket omlegging av tariffstruktur. Trøndelag Forskning og Utvikling har på oppdrag fra NVE gjennomført en kvalitativ fokusgruppeundersøkelse. Et fåtall forbrukere ble spurt om deres holdninger til, og forståelse av, ulike måter å utforme effektbaserte tariffer på.»

Ordrbruken *Et fåtall forbrukere ble spurt* er ikke akkurat betryggende for resultatet. Resultatet kan leses i rapporten *Innføring av effekttariffer i distribusjonsnett - et forklaringsproblem?* I undersøkelsen kommer det fram at NVE i utgangspunktet ikke var spesielt interessert i abonnert effekt metoden. I rapporten står det:

«Modellen Abonnert effekt ble også introdusert og diskutert i fokusgruppene. Selv om NVE som oppdragsgiver spesifikt ønsket at denne modellen skulle vies mindre plass i undersøkelsen, må det trekkes frem at denne modellen så ut til å appellere til de fleste av informantene. Dette er noe som

igjen står i kontrast til det som gjengis i bransjens høringsinnspill på tariffmodellene. Informantene gir tilbakemelding på at, sammenliknet med de øvrige modellene, så fremstår en modell med Abonnert effekt som mer forståelig.»

Fra rapporten i 2015 virker det som at NVE konkluderer med at målt effekt metoden er det beste alternativet. I 2017 har NVE endret mening til abonnentmetoden. Det viser seg at antall informanter i undersøkelsen utført av Trøndelag Forskning og Utvikling var 37 stykker. Dette må sies å være for få til å kunne ta en velinformert avgjørelse. Om man tar i betraktning bransjens egne erfaringer, virker resultatet å være motsatt. Grunnlaget for NVEs konklusjon er fra Alta Kraftlags perspektiv ikke tilfredsstillende, om NVE har andre grunner til valget bør de fremvises.

Time of use

Det virker usannsynlig at kunder vil endre adferdsmønster dramatisk grunnet merkostnadene for overforbruk som foreslås i høringsdokumentet. Fordelt over et år er det snakk om ganske små summer som kan spares, beregningseksempler i bransjen viser typiske årsbesparelser på 300 – 700 kr. Det er videre slik at hvor kunden setter sin abonnementsgrense har mye større økonomisk innvirkning på totalkostnaden, enn et sannsynlig overforbruk. Det har dermed liten økonomisk betydning for kunden å tilpasse forbruket, men større betydning hvor grensen for overforbruk settes.

Man kan vel forvente at kunder heller velger å gjøre de tingene de ønsker, enn å spare noen få kroner de timene de har overforbruk. Det virker heller ikke videre fornuftig å sette en høy pris for overforbruk når dette forbruket skjer f.eks. klokken 01.00-02.00. Om målsetningen er å redusere topplasten i høylasttimene bør «time of use benyttes». Dette vil også være mest rettfærdig for kunden.

Andre metoder

Det finnes allerede metoder i bruk som ivaretar både hensynet til effektredusering, oppnådd atferdsendring hos kundene og valgfrihet som gjør at kundene kan velge metode med flat nettleie eller effektbaserte metoder, avhengig av deres forbruksmønster og mulighet for tilpasning. En slik modell finnes i Frankrike, hos EDF. NVE bør gjøre en grundigere undersøkelsesjobb for man velger metode.

Forutsigbarhet

Kundene kan ikke med sikkerhet vite hvilken time som har den høyeste (pris) før avregningsperioden er over. Om et av delmålene med denne nye metoden er at kundene skal være mer opplyst til å kunne ta bedre informerte valg, virker dette ikke etter hensikten. Kunden må betale for overforbruket sitt uavhengig når det er på døgnet, og når det er i forhold til toppplasttiden. Dette kan bedres ved å kombinere «abonnert effekt» med «time of use», men det kompliserer noe som er vanskelig å kommunisere ytterligere.

Netteierens valgfrihet

Dersom NVE velger å innføre metoden «abonnert effekt» er det avgjørende at nettselskapene får stor frihet i tariffutformingen. Ordningen vil favne alle selskaper, fra store byverk med kapasitetsutfordringer til mindre everk med robuste nett i fraflytningsstrøk. Behovene til nettselskapene og kundene deres vil derfor variere langs en skala med «nærmest ekstreme ytterpunkter» for hva som vil være hensiktsmessige modeller.

Store næringskunder

Metoden «abonnert effekt» bør ikke innføres for store næringskunder, da det ikke er gjort noen analyser og utredninger på hvordan dette vil slå ut.

Informasjon

Dersom NVE velger å innføre en ny tariffmodell, spesielt en modell som er så vanskelig å forklare kundene som denne, må NVE også ta informasjonsarbeidet i forkant. Ved innføringen av AMS ble bransjen sittende med «forklaringsansvaret» for en NVE-pålagt innføring.

Innføring av den aktuelle modellen for effekttariff er mye vanskeligere å forklare kundene enn AMS. I tillegg er det ikke særlig sannsynlig at man oppnår mye av den ønskede effekten, som kun er teoretisk svært tynt begrunnet.

Bindingstid, § 14-2 fjerde ledd

En bindingstid på 12 måneder vil være vanskelig for mange kunder. Spesielt siden en differensiert abonnementsstørrelse mellom vinter og sommer ville vært mer nøyaktig. NVE tar utgangspunkt i at et visst overforbruk vil være lønnsomt, heller enn å bestille et høyere abonnement. Dette blir vanskelig å forklare kunden, og ikke minst vanskelig for kunden å ha kontroll på. Om det er lønnsomt eller ikke vil også avhenge av kraftprisen og hvor stort overforbruk kunden har, det blir veldig mye å følge med på. Det bør være mulig for kunder å regulere grensen opp oftere enn hver 12. mnd.

Enkelte kundetyper, som f.eks. reindrift hvor hytter bare brukes deler av året vil ikke passe inn i denne metoden. Spesielt i områder hvor temperaturen varierer mye mellom vinter og sommer vil kundene risikere å sitte igjen med høyere regninger enn de burde.

Om nettselskapet «har anbefalt feil abonnement» åpnes det for å endre dette før det er gått 12 måneder. Det er veldig vanskelig for kunden å vurdere sitt reelle behov, utover det nettselskapet sier. Nettselskapet vil alltid sitte igjen med kunder som er misfornøyde med veiledningen.

Veiledning, §14-2 tredje ledd

I den nye §14-2 tredje ledd heter det:

«Nettselskapet skal veilede kundene om hvilket abonnement som gir kunden lavest årskostnad basert på historisk forbruk. Veiledning skal gis ved innføring av ny tariffmodell, ved nye kundeforhold, ved endring i abonnementsstruktur og på forespørsel fra kunden. Kundene avgjør selv hvor mange kWh/h

de vil abonnere på. Kunder som ikke velger abonnement, avregnes etter det abonnementet som gir lavest årskostnad basert på historisk forbruk.»

Det blir en nærmest umulig oppgave å veilede kundene om hvilket abonnement som passer best. Det kan ikke bare vurderes utfra historisk forbruk, men også eventuelt forventet overforbruk. Dette er arbeid som må gjøres individuelt for hver enkelt kunde. Dette vil kunne ta lang tid, og koste nettselskapet mye.

Abonnementmetoden virker å være et veldig komplekst system å forklare kundene. NVE forutsetter at kunder skal bruke smarthusløsninger og tredjeparts veiledere i tillegg til den veiledning de får fra nettselskapene. Er dette realistisk?

NVEs ønske er at kundene skal endre adferd. Det eneste nettselskapet har som grunnlag for å veilede kundene er historiske data. Dette er i utgangspunktet et tynt grunnlag, og dersom NVE faktisk oppnår det de ønsker – atferdsendring, bli dette enda vanskeligere.

NVE bør ikke pålegge nettselskapene denne rådgivningen, og de kan heller ikke legge dette til kraftomsetningselskap. De som skal fakturere kundene kan selvsagt ikke være rådgivere.

Kunder uten AMS § 14-2 åttende ledd

«Kunder uten AMS avregnes etter et fastledd og et energiledd. Fastleddet dekker kundespesifikke kostnader og en andel øvrige nettkostnader. Energileddet dekker marginale tapskostnader og kan i tillegg dekke en andel av de øvrige kostnadene som ikke innkreves gjennom fastleddet»

Forslaget regulerer utforming av tariffer for kunder med fritak fra AMS måler. Det er uklart hvordan NVE ser for seg at kostnadene skal fordeles mellom kunder som har AMS og de som ikke har. Dersom kunder uten AMS kommer ut bedre enn kunder med AMS, vil man her innføre et økonomisk incentiv for kunder til å søke å få fritak for AMS måler. Det er svært viktig at en ny tariffstruktur ikke får slike konsekvenser.

Ikrafttredelsestidspunkt

Det er viktig at en ny modell ikke innføres for tidlig.

- Flere nettselskaper har utfordringer med AMS utrulling
- Å kommunisere en ny modell vil ta tid
- Statistikk og historisk data fra Elhub er nødvendig for fastsettelse av abonnentstørrelse

Den nye modellen bør tidligst innføres i 2021.

Med hilsen
for Alta Kraftlag SA

Per Erik Ramstad
Adm. direktør